

מתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של מרן הגאון הגדול פוסק הדור בעל שבת הלוי זצוק"ל, ה"ה רבי שמואל הלוי וואזנר בן רבי יוסף צבי זצ"ל, נלב"ע בליל התקדש חג הפסח ט"ז ניסן תשע"ה

סיפר בנו הרב יוסף צבי וואזנר שליט"א, שבשנת ת"ש בפורים נכנס מרן בעל שבת הלוי עם משלוח מנות אל הגאון רבי זעליג ראובן בענגיס זצ"ל ראב"ד 'העדה החרדית' [לפי החשבון הוא היה אז בן 28]. פנה אליו הרב בענגיס ושאל אותו: "יונגערמאן, אתה יכול לומר בפניי שורה ראשונה מכל דף עשירי בש"ס?". ענה לו מרן בשאלה: "שורה ראשונה מהגמרא, מרש"י או מתוספתא?". "משלשתם!", השיב הגר"ז. נעמד השבט הלוי ובמשך שעה ארוכה הרצה בפניו את השורות הראשונות מכל הש"ס.

סיפור מופלא סיפר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א רבה של רמת אלחנן בבני ברק:

היה יהודי חשוב באמריקה, שבנו הגיע למצוות, והוא רצה להעניק לילד מתנה גדולה, ועל כן הודיע לו שלקראת יום הבר מצוה הוא יסע איתו לארץ ישראל לבית מדרשו של מרן בעל שבת הלוי, ושם יניח לו הגאון את התפילין בפעם הראשונה. האבא סיפר לילדו שמרן אמר לו שמספר ימים לפני שהם מתכוונים לצאת מאמריקה, שיתקשר אליו שנית, כדי לוודא שהכל בסדר, ושלא יגיעו לחינם. כמובן שהילד התרגש מאוד מהמתנה הרוחנית שיועדה לו, והכין את עצמו היטב לקראת הטיסה ארצה.

היהודי רכש שני כרטיסים שעלו לו כ-2,000 דולר טבין ותקלין, וכשבוע לפני הטיסה הוא התקשר אל מרן זצוק"ל, ולתדהמתו אומר לו מרן: "החלטתי שלא כדאי לכם לבוא אלי לבני ברק!"

"מה קרה לפתע?—שאל האב ההמום, "הרי הילד כבר התכונן לכך נפשית זמן רב!"

והגר"ש וואזנר מסביר: "האם חשבת-אבא יקר- כמה דברים לא טובים וראיות אסורות עלול הילד שלך לראות במהלך הדרך הארוכה שתעשה איתו מאמריקה עד לארץ ישראל? וכי הצר שווה בנזק המלך?".

האב ההמום ניסה להסביר למרן שהילד עלול להתאכזב בצורה קשה וכו', אבל כמובן שכל התירוצים והאמתלאות לא הועילו במאומה. "שום דבר שבעולם אינו שווה שיקריבו עליו את הנזק שעלול להיות לילד מראיית דברים אסורים", פסק הגאון זצוק"ל.

והאב המשיך לשאול: "ומה אעשה עם שני הכרטיסים שקניתי במחיר של 2,000 דולרים?"

"לך ותקנה מסגרת גדולה ויפה", אמר לו הגר"ש, "ותשים בתוכה את שני הכרטיסים, ובראש המסגרת תכתוב באותיות קידוש לבנה: הקרבנו את שני הכרטיסים הללו שמחירים היה 2,000 דולרים, על מנת שהבן-יקר שלנו לא יראה דברים אסורים!"

גאונותו של מרן פוסק הדור בעל שבת הלוי זצוק"ל

בשם ר' יצחק אמו, כל תלמיד חכם שאומרים דבר הלכה מפיו בעולם הזה שפתיו רוחניות עמו בקבר, שנאמר (שיר השירים ז, י) וחכך כיון הטוב וגו' דובב שפתי ישנים וכו'." [ובמסכת יבמות (דף צ"ז ע"א) הלשון: "שפתותיו דובבות בקבר"].

כ"ק מרן האדמו"ר רבי יענקלה מפשעווארסק זצוק"ל סיפר, שפעם שאל חסיד אחד את הרה"ק רבי חנה מקאלאשיץ זצוק"ל הי"ד, האם כששרים ניגון של איש אחד, האם גם כן שפתיו דובבות בקבר? ענה לו הרה"ק מקאלאשיץ, שזה תלוי באיזה כוונה חיבר הלה את הניגון!

הקידוש שבוקע רקיעים

היום יום כ"ד אדר הוא יומא דהילולא של המשגיח הגאון החסיד רבי גדל אייזנר זצוק"ל. נספר אודותיו סיפור מופלא שסיפר כ"ק מרן אדמו"ר מביאלא רמת אהרן שליט"א. פעם כאשר אביו בעל האהבת יעקב מביאלא התגורר בפתח תקוה הודיע לו אביו בעל החלקת יהושע זצוק"ל כי הוא רוצה לבוא להתארח אצלו בשבת.

השמחה היתה גדולה וההתרגשות עצומה. החסידים מיהרו ובאו מכל קצות הארץ לקחת חלק בשבת מרוממת זו. אחת הדמויות הבולטות והנדירות שהגיעו לשבות עם הרבי, היה המשגיח המפורסם, הגה"צ רבי גדל אייזנר זצ"ל, מנהלה הרוחני של ישיבת גור 'חידושי הרי"מ'. בשבת נגש אליו אחד החסידים ושאלו לפשרה של הנסיעה של חסיד גור מתל אביב, אל הרבי מביאלא השוכנת בפתח תקוה.

רבי גדל לא ניסה להסתיר את מעשיו וכך הוא הסביר: "נוהג אני לעלות לירושלים לעתים קרובות כדי לפקוד את חצר הרבי בעל הבית ישראל. ותמיד כשאני שובת בירושלים, מזמין אותי הרבי לסעוד על שולחנו בליל שבת. הרבי עורך את סעודת ליל השבת במעונו, ואח"כ עורך את השלחן הטהור בבית המדרש בהשתתפות החסידים ושם מברך ברכת המזון.

כל שבוע כשהרבי אוזח בעיצומה של הסעודה, שקוע בשרעפיו, כולו דבקות והתעלות, חלונות הבית סגורים והתריסים מוגפים, לפתע נשמע קולו הרועם של הרבי מביאלא שגר בשכונתו, כשהוא זועק 'יום השישי'... הרבי מביאלא עושה כעת קידוש. הקול כה עז, קול ה' בהדר, שלמרות המרחק בין הבתים, הוא נשמע בבידור עד ביתו של ה'בית ישראל', ואז הרבי נענר ממקומו, קם מכסאו בחפזה, ממהר אל החלון ופותח אותו. הוא מושך את התריס כלפי מעלה ומטה אוזנו אל הקידוש הנישא בקול חוצב להבות. אם מאן דהוא מקרב המסובים מהין לשוחח בשעת מעשה אפילו בלחישא, נחף בו הרבי ומהסה אותו: "נו, הביאלער רבי עושה כעת קידוש"... כך חזר ונשנה הדבר בכל שבוע...

הנשמה שהגיעה לבקש את תיקונה בליל הסדר

בהגדה של פסח מאדמו"ר ספינקא מובא סיפור נפלא שסיפר הרה"ק בעל החקל יצחק מספינקא זצוק"ל, שאביו הרה"ק בעל האמרי יוסף מספינקא זצוק"ל היה הגיל לספר בליל שני אחר עריכת הסדר:

היה אברך אחד שאחרי גמר עריכת הסדר בלילה השני האריך בסיפור יציאת מצרים, ולאחר מכן התיישב בדעתו שהיות שיום ב' דפסח הוא זמן סעודת אסתו, על כן יקרא כעת את המגילה.

ויהי כאשר סיים את המגילה ראה נשמה שהתייצבה לפניו וביקשה תיקון לעצמה. שאל אותה האברך: מה הקשר שלך אלי, ומה רצונך ממני כעת? התחילה הנשמה לספר כי ישנן נשמות שאף אחרי שנידונו וקיבלו את עונשן, עדיין אין ביכולתן להיכנס לגן עדן עד שתהיה להן זכות מיוחדת.

אולם בכל שנה בשעת קריאת המגילה פותחים את שערי גן עדן ואז יכול כל אחד להיכנס. והנה כבר חדשים רבים לפני זמן הקריאה עומדות אלפי רבבות נשמות על יד השער ומחכות לפתיחתו, ומיד לאחר שקריאת המגילה הסתיימה השערים ננעלים שוב, מי שהספיק להיכנס זכה, ומי שלא הספיק יאלץ לחכות עד הקריאה של השנה הבאה. והנה אני התייצבתי כמה וכמה שנים על יד שערי גן עדן, אך בגלל הדחוק הרב לא הספקתי להיכנס וגם בשנה האחרונה סגרו את השער כשהגיע תורי להיכנס. ועל

כן התיישבתי בדעתי שלא אזח ממקומי עד שיקראו את המגילה בשנה הבאה, ויהי בעמדי שם שמעתי לפתע בליל פסח את קריאת המגילה ומיד התחלתי לדפוק על שערי גן עדן שיניחו לי להיכנס שהרי קוראים את המגילה, יצא אליהו הנביא שומר הפתח ואמר לי אמנם קוראים כעת את המגילה אבל הרי אין זה זמן קריאתה, אבל אני השבתי לו מאי נפק"מ אם זה זמן קריאתה, מכיון שקוראים את המגילה חייב אתה להכניסני.

וכאשר התווכחתי יצא אלינו אחד מבית דין של מעלה ואמר לי האמת היא כדברי השומר שקריאת המגילה צריכה שתהיה בזמנה ואם לאו אינה מועילה אלא אם כן תרד אל האברך הקורא ואם הוא יפסוק שתוכל להיכנס יורשה לך להיכנס...

זקני החסידים היו אומרים שרבינו האמרי יוסף היה דיין גדול בסיפורי עובדות ולא היתה דרכו לספר שום סיפור מבלי להזכיר את שם בעל העובדה, וסיפור זה שסתם ולא פירש מי היה האברך, כנראה שזה היה הוא בעצמו...

לשיר ניגון של יהודי שלא מהעולם הזה

השבוע נלמד בדף היומי (שקלים דף ז ע"ב): "שמעון בן נזירא

"נו,
הביאלער
רבי עושה
כעת
קידוש"...

► "כשהבנת", המשיך רבי גדל והטעים, "כי הרבי שלי רוחש דרך ארץ מופלגת בפני הקידוש של הביאלער רבי, החלטתי שאני חייב לבוא לכאן כדי לצפות מקרוב בקידוש הנשגב..."

(מתוך הפתיחה לשיעור, כ"ד אדר, פסחים דף ק"ז)

במה משמח אותנו הקב"ה ברגל

למדנו בדף היומי (פסחים דף ק"ט ע"א) שחייב אדם לשמח את בניו ובני ביתו ברגל. ואמרת הגמרא: "נשים במאי, תני רב יוסף בבבל בגדי צבעוניין".

סיפר כ"ק האדמו"ר מטאלנא שליט"א סיפור ששמע מפי חותנו הרה"צ רבי יעקב יצחק ווייסבלום זצ"ל. בצעירותו התיתם רבי יעקב יצחק מהוריו וגדל בבית דודו האדמו"ר מסטאניסלב הרה"צ רבי נפתלי אשכנזי זצ"ל, שהיה אחד מחשובי היושבים בבעלזא. כשנכנס לעול המצוות לקחו דודו אל הרה"ק רבי יששכר דב מבעלזא זי"ע, והרה"ק מבעלזא קירבו מאוד.

היה זה קודם יו"ט, בשבת אחה"צ למד הרה"ק מבעלזא את דברי הגמרא הנ"ל, והתחיל נאנח באמרו: הרי כנסת ישראל היא בת זוגו של הקב"ה, ועתה בעת שמגיעים ימי הרגל, על בעלה לשמחה בבגדי צבעוניין, ומה הכוונה בגדי צבעוניין? הסביר הרה"ק מבעלזא: בגדי

מיני מתיקה

מקור סעודת הסיום הוא כידוע במסכת שבת (סוף דף ק"ח ע"ב): "וְאָמַר אַבְי תִּיתִי לִי דְכִי חֲזִינָא צוּרְבָא מְרַבְּנָן דְּשִׁלְמִים מְסַכְתָּא עֲבִידְנָא יוֹמָא טְבָא לְרַבְּנָן". אומר רש"י הקדוש (ד"ה עבידנא יומא טבא לרבנן): "לתלמידים, ראש ישיבה היה". בשבוע שעבר במדור זה כתבנו ביאור יפה בדברי הגמרא, וכעת נוסיף נקודה נוספת.

לכאורה עלינו להבין למה עשה אביי יומא טבא לתלמידים, ומה רצה להדגיש בזה? אלא חשבתי בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, על פי הגמרא במסכת ברכות (דף סג ע"ב): "דאמר רבי יוסי ברבי חנינא, מה דכתיב חרב אל הבדים ונואלו - חרב על שונאיהם של תלמידי חכמים [היינו תלמידי חכמים עצמם, בלשון סגי נהור] שיושבים בד בבד ועוסקים בתורה [שאינם לומדים בתורה אלא יושבים כל אחד לבד], ולא עוד אלא שמתפשין [כי הלומד ביחידות מצוי שיבא לידי טעות שהרי אין מי שיעמידנו על טעותו]". למדנו מכך שכשהאדם לומד לבד ביחידות זה יכול לפעמים להוביל אותו לדרך הלא נכונה.

מה עשה אביי למנוע בעיה זו, כשתלמיד אחד סיים מסכת הוא עשה יומא טבא לכל התלמידים, בכך הוא עשה את כל התלמידים עם הראש ישיבה חטיבה אחת, ובכך הוא בא ללמד אותם שרק כך עושים שטייגען בתורה ומתקדמים מעלה מעלה, את זה רצה אביי להדגיש לתלמידיו וזוהי הסיבה ליומא טבא לרבנן.

צבעונין הם בגדים נאים שהעין מתפעלת ונהנית מהם, והנה אף על פי שהקב"ה מתנהג עם ברותיו בחסד וברחמים, מ"מ בעיני בשר הם נראים לפעמים כעונש ויסורים, על כן בימי הרגל אנו מבקשים שהקב"ה ישמח אותנו בבגדי צבעוניין, כלומר בחסדים גלויים ונראים לעיני בשר...

אליבא דהלכתא - בענייני דיומא

פסקי הלכות לשבת קודש ערב פסח, מאת מרן פוסק הדור הגר"ש וואזנר בעל שבט הלוי זצוק"ל נדפסו בקובץ 'מבית לוי' (תשנ"ד)

- את סעודות השבת יש לקיים באכילת פת חמץ כמו שנהגו בכל הדורות. ואין לעשות לצורך השבת מצה עשירה, או מצה שנאפתה שלא לשמה וכד'.
- מותר לאכול בתחילת הסעודה חמץ כשיעור כביצה, ולכוין להמשיך את הסעודה במאכלי פסח בחדר אחר, ואחר כך לחזור לאכול פת במקום הראשון. ואין צריך לברך בחדר השני על הדברים הבאים מחמת הסעודה.
- אסור לאכול מצה כל היום. גם עוגות הנאפות מקמח מצה אסור לאכלן בערב פסח.
- ילד קטן שאינו מבין את סיפור יציאת מצרים מותר להאכילו מצה. ומשידוע כבר לשאול מה נשתנה ומבין את הענין, נחשב כמבין את סיפור יציאת מצרים ואין לתת לו מצה.
- מי שאין לו לחם משנה של חמץ, יכול לצרף לחם משנה מצה כשירה לפסח, ויזהר שלא יגעו זה בזה. אבל את המצות מצוה אין לטלטל בשבת משום מוקצה.
- את סעודת שחרית כדאי לחלק לשתיים, דהיינו שלאחר שאכל חלק מהסעודה יברך ברכת המזון, ויפסיק הפסק גמור [שיקום וילך וימתין מעט], ושוב יטול ידיו לסעודה שלישית, וכך יקיים מצות סעודה שלישית בפת. אך כל זה בתנאי שיש לו שהות שלא יבוא חלילה לאכול חמץ לאחר זמן איסור.
- ומי שקשה לו לחלק את הסעודה לשתיים, או שאין לו מספיק זמן, יקיים מצות סעודה שלישית לאחר חצות בלא פת, בבשר ודגים או בתבשיל של פסח. ואם גם את זה אין לו, יכול לצאת ידי סעודה שלישית גם בפירות.
- קודם סוף זמן אכילת חמץ ינקה היטב את הפה והשיניים משיירי החמץ, ויצניע את כלי החמץ במקום הנמכר לגוי. את כל הפירות שנסארו על השלחן יאסוף, ויטאטא את מקום האכילה (באופן המותר בשבת, דהיינו אם המקום מרוצף והמטאטא רך), ואחר כך ינקה את המטאטא או יניחנו במקום הנמכר לגוי. לשטוף את הרצפה במים אסור, וכן אסור לטאטא בחצר שאינה מרוצפת.
- את החמץ שנשארו מותר מעיקר הדין לזרוק לפח האשפה שברשות הרבים, אך מכיון שיכולים בזה לבוא לידי מכשולות, על כן הדרך הטובה ביותר היא לזרוק לשירותים. אבל לזרוק לפח האשפה שבחצירו אסור.
- חמץ שנשארו לאחר זמן איסורו, הרי הוא מוקצה ואין לטלטל אותו, אלא כופה עליו כלי עד מוצאי יו"ט ומבערו.
- גם מי שחילק סעודת שחרית לשתיים, יקיים שוב סעודה שלישית לאחר חצות בתבשיל או בפירות. ואם אוכל זאת לאחר שעה עשירית, לא יאכל אלא מעט כדי שיאכל מצה בלילה לתיאבון.
- במשך השבת אסור להכין שום דבר עבור ליל הסדר.

גראמען (-חרוזים) שנתחברו ע"י הגאון המגיד שיעור ברוך הכשרונות ובעל המנגן הרב חנוך לנדאו שליט"א

לכבוד סיום מסכת פסחים בלימוד הדף היומי ביום ט' ניסן

ליל התקדש חג	אל שלחן הסדר נושא עיני	בחן נצב על מקומו	הלילה הזה פלו מצה	כי מבאר עד קצה
הכל בוחק פמנהג	ואט אט בעמקי רעיוני	ומי חכם יודע פשר	המשגים ברורים ולא רק	אלו ירקות שאדם יוצא...
המפה הצחורה	מתבהרת ההבנה	כל מין מהו הקשר	במליצה	ומי יודע, ולואי עוד נזכה
נוצצת באורה	אכן, מה נשתנה!	אך הלילה הזה בבחירות	לישה קטוף ועריכה	כל אחד ואחד מחכה
גביעי הפסג זורחים	מה נשתנה ליל זה משכבר	מוצף	נפש מצאה מנוחה...	את שלחן הסדר יעטר
נצנצי אור שולחים	הן רבים חגגנו בשנות העבר	הן זכיתי ללמוד את הדף !!	שבכל הלילות קצרת הסדר	בחן אף בפאר
כל כלי מצחצח	אולם גם כסיל ובער	שבכל לילות הסדר	מעטרת	טלה הפסח צלוי כהלכתו
ריח טהור וזך	יודה מה רב הפער.	הופץ הניחוח בכל החדר	קלחי חסה וגם חזרת	כדבר המלך ודתו
והטף משמיעים ברנה:	שבכל הלילות בהקה	המצות המהודרות	ומי ידע ומי יבין	ראשו על כרעיו ועל קרבו
"טאטי, מה נשתנה?"	הקערה	את השלחן מעטרות	מדוע דוקא מזה המין,	עד שהמלך במסבו
ואני על מושבי	באלף נגוהות לתפארה	ואין ידיעה ברורה	הלילה הזה פלו מרור	עוד באלו הימים
עמוק בחדרי לבבי	כל סימן וטעמו	פיצד אופים מצה שמורה	שטוף ומואר באור	בתשיעת עולמים!

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661